

Jan Erik Ingebrigtsen

«Trondheimsmodellen for studentidrett»

Evalueringsrapport

Samfunnsforskning AS

Senter for idrettsforskning

Avdeling:

Postadresse: NTNU Dragvoll
7491 Trondheim

Besøksadresse: Dragvoll Alle 38, 7049 Tr.heim

Telefon: 73 59 63 00

Telefaks: 73 59 66 24

E-post: kontakt@samfunn.ntnu.no

www.samforsk.no

Foretaksnr. NO 986 243 836

Rapport

TITTEL:

Evaluerings av Trondheimsmodellen for studentidrett

FORFATTERE

Jan Erik Ingebrigtsen

OPPDRAAGSGIVER

SiT – Styringsgruppen for evaluering av
«Trondheimsmodellen for studentidrett»

RAPPORT

2012

GRADERING

Åpen

ISBN

978-82-7570-288-1 (trykk)

978-82-7570-289-8 (web)

PROSJEKTNR.

2343

ANTALL SIDER OG BILAG

31

PRIS

PROSJEKTLEDER

Jan Erik Ingebrigtsen

KVALITETSSIKRET AV

Nils Petter Aspvik

SAMMENDRAG

Denne rapporten er et grunnlagsdokument for styringsgruppen for evaluering av ”Trondheimsmodellen for studentidrett”. Resultatene er basert på analyse av dokumenter knyttet til Trondheimsmodellen, og analyse av partenes hjemmesider. Det er intervjuet 16 personer med sterk tilknytning til Trondheimsmodellen. Det er ikke fokusert på brukerne av treningstilbudene.

I rapporten beskrives Trondheimmodellen, og hvordan aktørene opplever modellen. Det legges også stor vekt på å beskrive utfordringer i Trondheimmodellen. Utfordringene er knyttet til at stadig flere studenter ønsker å trene, og flertallet ønsker ikke-idrettslige treningstilbud. Trondheimsmodellen står overfor store økonomiske utfordringer.

Det er store utfordringer knyttet til å ta vare på en sterk og viktig studentidrettstradisjon i Trondheim, samtidig som en tilrettelegger for en ”ny” treningskultur. Dette gir utfordringer i forhold til styringsstrukturen i organiseringen av idretts- og treningstilbudet for studentene. Foreløpig er det kun NTNU av utdanningsinstitusjonene som yter fristasjonsbidrag til modellen. Dette gir økonomiske og organisatoriske utfordringer for en helhetlig Trondheimsmodell for studentidrett.

Forord

Dette er en intern arbeidsrapport som skal være et grunnlag for styringsgruppens evaluering av Trondheimsmodellen for studentidrett. Rapporten er skrevet av undertegnede som står ansvarlig for alle analyser. Rapporten er behandlet i styringsgruppen. Alle medlemmer i evalueringsgruppen er gitt anledning til å vedlegge kommentarer til rapportens innhold.

Rapporten er utarbeidet med utgangspunkt i dokumentanalyser og intervju med sentrale informanter i Trondheimmodellen. Alle som ble forespurt svarte ja til å bli intervjuet. Jeg vil takke for en imponerende positiv holdning. Dette er nok også et uttrykk for at mange er engasjert i å utvikle et best mulig idretts- og treningstilbud for studenter i Trondheim.

Gjennom evalueringen har det kommet fram noen utfordringer i Trondheimsmodellen som det er viktig å jobbe videre med. Jeg håper denne rapporten kan bidra på en positiv måte i videreutvikling av Trondheimsmodellen for studentidrett.

Trondheim, august 2012

Jan Erik Ingebrigtsen

Innhold

	side
1. Mandat	3
2. Metode	4
3. Beskrivelse av "Trondheimsmodellen" for studentidrett	5
3.1 Treningstilbudene	5
3.2 Aktører og styringsmodell	6
3.3 Nøkkeltall	9
3.4 Utvikling	10
3.5 Sentrale avtaler	11
3.6 Uformelle organer	13
3.7 Opplevelse av modellen	14
4. utfordringer for "Trondheimsmodellen"	16
4.1 Endring i studentenes treningsønsker	16
4.2 Bærekraftig og forutsigbar økonomi	17
4.3 Ta vare på tradisjoner	18
4.4 Studentmedvirkning	19
4.5 Utdanningsinstitusjonene	20
4.6 En eller flere «Trondheimsmodeller»	20
5. Årsaker til utfordringer for "Trondheimsmodellen"	22
Vedlegg: Kommentarer fra medlemmer i styringsgruppen NTNUI, Velferdstinget, NTNU, HIST og SiT	

1. Mandat for evalueringen

Konsernstyret i SiT har bestilt en bred evaluering av «Trondheimsmodellen for studentidrett». Arbeidet med evaluering av Trondheimsmodellen for studentidrett ble organisert som et prosjektarbeid, med en styringsgruppe med følgende medlemmer: 1) Anders Stenvig, Velferdsdirektør SiT, Leder av styringsgruppen, 2) Ola Rydje, leder VT, 3) Simen V. Svendsen, leder NTNUI, 4) Magnus Hagen, leder HiSSI, 5) Inge Fotland, Studiedirektør NTNU og 6) Gunnar Bendheim, Studiedirektør HiST.

Prosjektgruppens mandat er tredelt;

A. Beskrive dagens drifts- og styringsmodell for «Trondheimsmodellen».

B. Beskrive de viktigste utfordringer for «Trondheimsmodellen».

C. Redegjøre for årsaker til utfordringene.

Styringsgruppen valgte å engasjere en ekstern konsulent i evalueringsarbeidet. I henhold til opprinnelig planer skulle evalueringsrapporten fra styringsgruppa være ferdig 1. mai. Av flere årsaker har det ikke vært mulig å avslutte arbeidet innen denne fristen.

Denne rapporten er en arbeidsrapport fra den eksterne konsulenten til styringsgruppen, og er behandlet i styringsgruppen. Alle medlemmer i styringsgruppen er invitert til å skrive kommentarer til rapporten. Disse er vedlagt rapporten.

Trondheimsmodellen for studentidrett er avgrenset til tilbud som blir gitt av SiT og studentidrettslagene. Idrettstilbud som blir gitt av utdanningsinstitusjonene i Trondheim er ikke tatt med i denne rapporten.

Beskrivelsen av dagens drifts- og styringsmodell vil ta utgangspunkt i formelle avtaler. Deretter vil en søke å beskrive hvordan modellen praktiseres, og hvordan den blir oppfattet av de ulike parter i modellen. Gjennom evalueringsarbeidet kommer det fram at modellen fortolkes og oppfattes ulikt. Det blir derfor lagt vekt på å beskrive ulike forståelser av "Trondheimsmodellen".

Beskrivelsen av utfordringer for "Trondheimsmodellen" vil knyttes til konsekvenser av ulik oppfattelse og forståelse av modellen. Utfordringene i modellen vil også knyttes til utviklingen av studentenes ønsker og behov for fysisk aktivitet, trening, idrettsdeltakelse og sosiale møteplasser.

2. Metode

Mandatet for evalueringen er i hovedsak å beskrive ”Trondheimsmodellen”. Dette blir gjort gjennom en **dokumentanalyse** av avtaler og dokumenter. De viktigste dokumenter blir beskrevet i kapittel 3.5. Det legges også vekt på informasjon fra aktuelle hjemmesider. Disse er lett tilgjengelig for mange og det er grunn til å anta at de uttrykker kjernen av hvordan aktørene oppfatter modellen og hvordan de ønsker å formidle sin forståelse. Ikke alle hjemmesider blir oppdatert like hyppig, slik at det ikke alltid er oppdatert informasjon.

Det er gjennomført **intervju** med 16 personer som representerer de ulike aktørene i Trondheimsmodellen. Alle medlemmer i styringsgruppen for evalueringen er intervjuet. Informantene er plukket ut strategisk og de ulike parter er ulikt representert. Når det gjennom intervjuene ble oppdaget kontroversielle forhold, og perspektiver som avvok fra forståelsen i dokumentanalysen, ble det forsøkt å finne flere informanter fra de aktuelle partene. Mange av intervjuene er gjennomført under fire øyne, mens noen er gjennomført som telefonintervju.

Intervjuene er gjennomført etter samme mal, men med noe ulikt fokus. Intervjuene har vært samtalepreget, med hovedvekt på forståelse av Trondheimsmodellen. Det ble også lagt vekt på få informasjon om hvordan de ulike aktørene opplever sin rolle i modellen, og hvilke utfordringer de ser for seg. Utover dette ble intervjuene tilpasset informantenes posisjoner i organisasjonene. Intervjuene ble ikke tatt opp på bånd. Det ble gjort for å oppnå mest mulig fortrolighet i intervjuet. I og med at partene får mulighet til å kommentere innholdet i rapporten, er behovet for opptak av intervjuene redusert. Informantene fikk beskjed om at de ville bli anonymisert i rapporten. Dette er gjort for å kunne få mest mulig åpen informasjon om opplevelsen av modellen. Rapporten har ikke som hovedmål å framstille de ulike aktørenes formelle og offisielle forståelse av modellen, men heller fokusere på opplevelsen av modellen. Dette bygger på en antakelse om at opplevelsene sentrale aktører har av modellen er meget viktig for å avdekke de forhold som er særlig utfordrende i Trondheimsmodellen.

Svarene fra informantene blir ikke presentert i sitatform, men brukt som et grunnlag for beskrivelse av modellen, hvilke utfordringer modellen står overfor og hvilke årsaker som ligger til grunn for utfordringene. Analysen bygger på organisasjonsteoretiske forståelser som det ikke blir redegjort for i rapporten. For å sette Trondheimsmodellen i perspektiv er det samlet data om hvordan studentidretten er organisert og drevet ved andre universitetsbyer.

3. Beskrivelse av ”Trondheimsmodellen for studentidrett”

3.1 Treningstilbudene

Treningstilbudene i Trondheimsmodellen er lokalisert til tre idrettsbygg, et uteanlegg, organiserte treningstilbud utenfor lukkede anlegg og bruk av koiene.

Idrettsbygget Gløshaugen

Bygget i 1966, oppusset i 2004/2006. Eies og driftes av SiT-Idrett, med stor dugnadsinnsats fra NTNUI. I en intern brukerundersøkelse (2012) svarer 25 % av studentene at de benytter bygget ukentlig eller oftere.

Idrettsbygget Dragvoll

Bygget i 1999. Eies og driftes av SiT, med stor dugnadsinnsats fra NTNUI. I den interne brukerundersøkelse (2012) svarer 18 % av studentene at de benytter bygget ukentlig eller oftere.

Portalen

I 2011 ble treningstilbudet til studentene ytterligere forbedret, ved at SiT-idrett leier lokaler og etablerte Portalen som et nytt treningssenter. Portalen er et tradisjonelt treningssenter, og blir i langt mindre grad enn idrettsbyggene benyttet av særiddrettsstilbud i NTNUI. I den interne brukerundersøkelse (2012) svarer 20 % av studentene at de benytter Portalen ukentlig eller oftere.

Gløshaugen Idrettspark

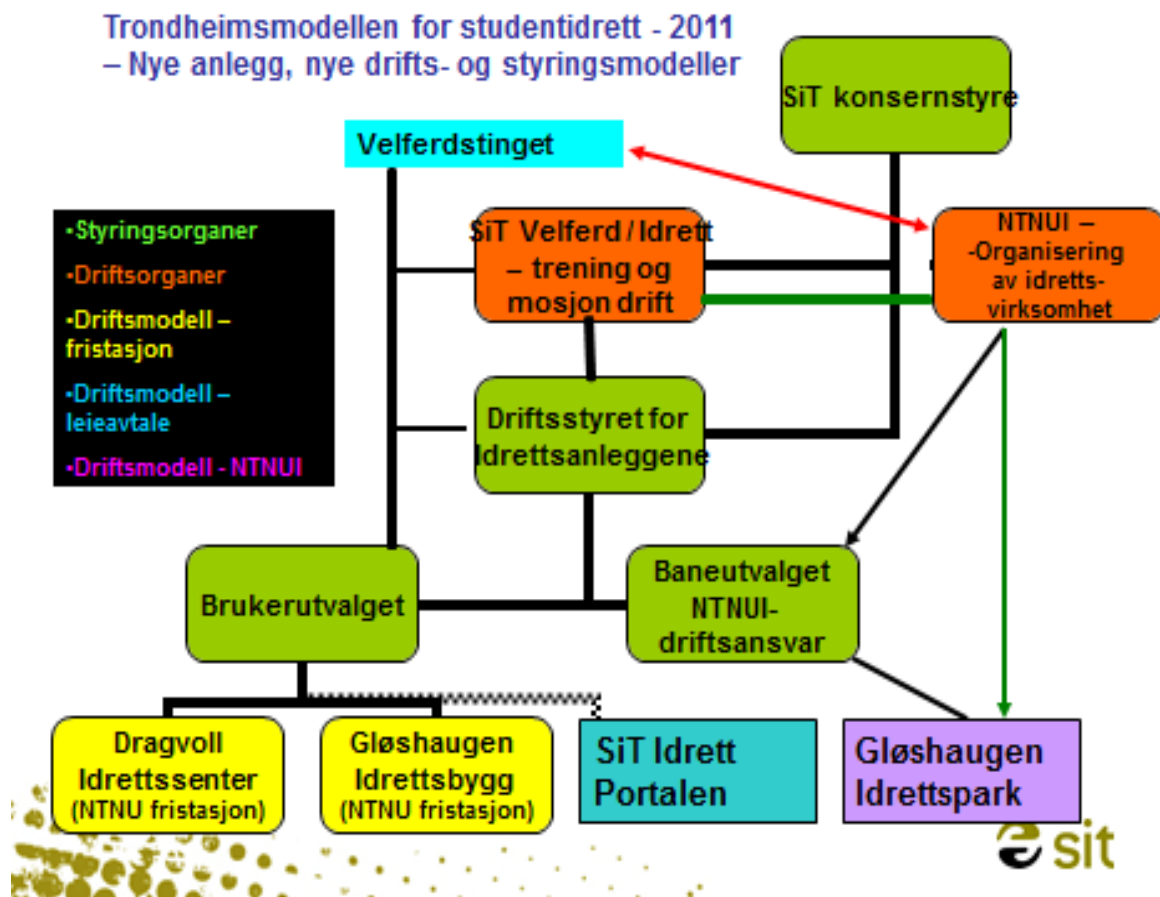
Idrettsparken er etablert i samarbeid mellom SiT, NTNUI, NTNU og Trondheim kommune. NTNUI har driftsansvar for banen. I den interne brukerundersøkelsen (2012) svarte 5 % av studentene at de benytter idrettsparken ukentlig eller oftere.

Uteaktiviteter/koiene

Studentidrettslagene har idrettstilbud som ikke er knyttet til idrettsbyggene og idrettsparken. NTNUI har også tilbud om bruk av betjent hytte og koier. I den interne brukerundersøkelsen (2012) svarte hele 47 % av studentene at de trener andre steder/utendørs. Vi mangler tall som angir hvor mange som benytter studentidrettslagenes tilbud.

3.2 Aktører og styringsmodell

Noe enkelt kan «Trondheimsmodellen for studentidrett» beskrives som idrettstilbud tilknyttet studentsamskipnadens virksomhet. Dette skjer i samarbeid med utdanningsinstitusjonene som bidrar med fristasjonsressurser og studentidrettslagene som bidrar med idrettstilbud.

Figur 1: Trondheimsmodellen for studentidrett, anlegg, drifts- og styringsmodeller.

SiT(idrett)

Studentsamskipnaden er sentral i «Trondheimsmodellen», og deres idrettstilbud er en sentral del av velferdstilbudet for studenter i Trondheim (NTNU, HIST, DMMH og Folkeuniversitetet (JUS)). Studentsamskipnaden eier idrettsbyggene på Dragvoll og Gløshaugen, er deleier i Gløshaugen idrettspark og leier lokaler til treningssenter på Solsiden (Portalen). SiTidrett tilrettelegger for studentidrettslagene og driver trenings og mosjonstilbud ved Portalen (Solsiden) og idrettsbyggene på Dragvoll og Gløshaugen.

Styringsorganer

Nedenfor presenteres sammensetning og oppgaver for styringsorgan i Trondheimsmodellen.

Konsernstyret SiT	Øverste myndighetsorgan i Studentsamskipnaden i Trondheim, og dermed også SiTidrett. Styreleder er student og har dobbeltstemme. Studentene er dermed sikret flertall i styret. Sammensetning: SiT ansatte-repr (2), HiST v/ rektor (1), NTNU v/ rektor (1), studentrepresentanter (4).
Driftsstyret for studentidretten	Øverste organ for driftsmessige saker for studentidretten (mandat 2010). Innstiller til SiTs konsernstyre på årlig driftsbudsjett for SiT Idrett. Driftsstyret skal sikre medvirkning av de aktører som bidrar økonomisk; SiT, NTNU og studentene.. Sammensetning: NTNU (2), SiT (2), NTNUI (1), leder brukerutvalg (1), VT (1), HiSSI (1).
Brukerutvalget for studentidretten	Brukerutvalget er i henhold til mandat fra 2011 et rådgivende organ for SiT Idrett. Utvalget skal gi råd om den idrettslige tilretteleggingen i de idrettsanlegg som drives av SiT. Brukerutvalget rapporterer til driftsstyret for studentidretten. Sammensetning: NTNUI (2), NTNU-BIL (1), HiSSI (1), VT (2).
Baneutvalget for Gløshaugen Idrettspark	Ivaretar de driftsrelaterte oppgavene i forbindelse med drift av Gløshaugen idrettspark. Rapporterer til NTNUIs hovedstyre og tar SiT med på råd om beslutninger vedr idrettsanlegget.

Figur 2: Sammensetning og oppgaver for styringsorgan i Trondheimsmodellen.

SiTidrett består av en faglig administrativ stab, som tilrettelegger for studentenes idretts- og treningstilbud og har særskilt ansvar for administrering av driftsstyre og brukerutvalget for studentidrett.

Utdanningsinstitusjonene

I Trondheim har utdanningsinstitusjonene lange tradisjoner i å tilrettelegge for studentene idrettslige aktivitet og fysiske aktivitet. Dette startet allerede i 1910, da både NTH og NTHI ble etablert. I dag er NTNU den klart største økonomiske bidragsyteren. NTNU stiller arealer til disposisjon for SiT på fristasjonsvilkår i idrettsbygget på Gløshaugen og i Dragvoll idrettssenter. I 2012 bidro NTNU med omtrent 16 millioner kroner. NTNU stiller også tomt vederlagsfritt til Gløshaugen Idrettspark. NTNU er representert i flere fora for å diskutere Trondheimsmodellen for studentidrett og er representert i konsernstyret til SiT. Fra etableringen i 1910, har det vært samarbeid mellom NTH og NTHI, og senere NTNU og NTNUI.

HIST/DMMH/Folkeuniversitet bidrar ikke økonomisk til "Trondheimsmodellen". HIST er representert i flere fora for å diskutere Trondheimsmodellen for studentidrett. HIST er representert i konsernstyret til SiT.

Studentorganisasjoner

NTNUI er landets største idrettslag med 11 992 medlemmer. Idrettslaget tilbyr nesten 60 ulike aktiviteter (både mosjon og konkurranseidrett). NTNUI er representert i brukerutvalg og driftsstyre for studentidrett. NTNUI bidrar med stor frivillig innsats i organisering av idrettsaktiviteter og i forbindelse med vaktordningen i idrettsbyggene. NTNUI har bidratt økonomisk i byggingen av Gløshaugen Idrettspark, og har driftsansvar for idrettsparken. Alle studenter fra NTNU som benytter seg av tilbudet fra SiTidrett, er medlemmer av NTNUI. NTNUI har egen studenthytte og flere koier til disposisjon for medlemmene.

HISSI er et relativt nyetablert idrettslag (2005) som tilbyr 8 ulike aktiviteter for studenter ved HIST (125 medlemmer). HISSI er representert i brukerutvalg og driftsstyre for studentidrett. Det er ingen direkte kobling mellom medlemskap i SiTidrett og HISSI. I 2008 ble TØH Sportsklubb etablert (150 medlemmer). Denne er ikke representert i brukerutvalg og driftsstyre.

VT (velferdstinget) støtter gruppetreningstilbudet til SiT idrett med 575 000 kroner i 2012. VT støttet studentidrettslagene med 115 kr pr medlem, og velger studentrepresentanter til SiTs konsernstyre. VT er representert i driftsstyret for studentidretten.

3.3 Nøkkeltall

I 2011 var 31 464 studenter tilknyttet Studentsamskipnaden i Trondheim. Denne studentmassen utgjør de potensielle brukerne av trenings- og idrettstilbudet som tilbys Trondheimsstudentene. I 2011 ble det registrert 12 500 såkalt helårsekvivalente brukere hos SiT Idrett. Dette gir en andel på 40 % av den totale studentmassen. I Bergen er tilsvarende tall 56 %, mens det i Kristiansand er 24 % og i Oslo 19 %.

I 2012 har SiT idrett budsjettert med ca. 18 000 000 kroner i driftskostnader. I dette beløpet inngår ikke hovedtyngden av fristasjonsbidraget fra NTNU som i 2011 var ca. 16 000 000 kroner. Til sammen betaler studentene rundt 6 millioner kroner for adgangskort til SiTidrett, noe som utgjør ca 1/3 av 2012-budjettet for SiTidrett. Når vi legger til fristasjonsbidraget fra NTNU, betaler studentene under 20 % av totalkostnadene til å drifte SiTidrett.

De fleste (81%) som betaler adgangskort til SiTidrett er studenter ved NTNU og medlemmer i NTNUI. Studentene tegner personlige adgangskort til SiTidrett. For studenter ved NTNU er det en direkte kobling mellom medlemskap i NTNUI og adgangskort til SiTidrett. For studenter ved HIST er det ingen kobling mellom medlemskap i HISSI og SiTidrett. For studenter ved DMMH og Folkeuniversitetet (JUD) er det innenfor "Trondheimsmodellen" ikke tilbud om medlemskap i idrettslag.

I 2011 hadde NTNUI 11 992 medlemmer. I studieåret 2011/2012 betalte studenter ved NTNU 950 kroner (600 kroner for adgangskort til SiTidrett og 350 kroner i medlemskontigent til NTNUI). For studieåret 2012/2013 er kontingenten økt til 1050 kroner (700 + 350).

Studenter ved HIST, DMMH og Folkeuniversitetet (JUS) betalte 1050 kroner for adgangskort til SiTidrett i inneværende studieår (1150 kroner i 2012/2013). HIST-studenter som deltar i studentidrettslaget (HISSI) må i tillegg betale 100 kroner i medlemskontigent og 300 kroner i treningsavgift.

Adgangskortet til SiTidrett er langt rimeligere enn treningstilbudene ved de andre universitetsbyene, hvor prisene varierer fra 1600 kroner til 3095 kroner i årlig treningsavgift. Noe av disse forskjellene skyldes variasjoner i treningstilbudet, hvor kostnadseffektivt det drives og hvor mye støtte en får fra utdanningsinstitusjonene.

3.4 Utvikling

Trondheimsmodellen for studentidrett har utviklet seg gjennom mange år. Allerede i 1910, samme år som NTH ble etablert, ble NTHI stiftet. I 1966 bygde NTH idrettsbygget på Gløshaugen, og stilte det til disposisjon for NTHI. NTH dekket byggets driftskostnader. Studenter fra andre deler av "universitet i Trondheim" (LHI, senere AVHI) fikk gradvis økende tilgang til idrettsbygget.

Da NTNU ble etablert i 1996, ble også NTNUI dannet (sammenslåing av NTHI og AVHI).

I 1997 fikk SiT ansvar for å tilrettelegge for studentidretten ved NTNU. Året etter ble Idrettssenteret på Dragvoll bygd. I 2004/2006 ble Idrettsbygget på Gløshaugen oppusset og påbygd. De to idrettssentrene er organisert relativt likt. Ansatte i SiT-idrett har den daglige driften av byggene og organiserer treningstilbud. Studentene (NTNUI) har stor frivillig innsats gjennom organisering av idrettstilbud og vaktordning i resepsjonen.

I 2011 ble Gløshaugen Idrettspark etablert. Her har NTNUI bidratt til finansieringen av banen, og driftsansvar for banen (detaljert oversikt under sentrale avtaler). Organisatorisk er det viktig å påpeke at NTNUI har en sterkere formell posisjon i forhold til idrettsparken, sammenlignet med idrettsbyggene på Gløshaugen og Dragvoll.

I 2011 ble treningstilbudet til studentene ytterligere forbedret, ved at SiTidrett etablerte Portalen som et nytt treningssenter. Portalen er et tradisjonelt treningssenter, og blir i langt mindre grad benyttet av særiddrettstilbud i NTNUI.

Antall studenter i Trondheim, og antall studenter som trener, har økt gjennom mange år. Det har derfor i mange år vært behov for en utvidelse av tilbudet. De siste årene har det vært sterkere vekst i antall studenter som ønsker å trene, sammenlignet med antall studenter som ønsker å drive idrett (trene og konkurrere innenfor en spesifikk idrettsgren).

Selv om treningstilbudet i «Trondheimsmodellen» er rimeligere enn andre tilbud, velger mange studenter heller å benytte seg av andre idrettstilbud og private treningstilbud. Vi mangler data som kan indikere om dette skyldes selve treningstilbudet, kapasitetsproblemer i «Trondheimsmodellen» eller treningsstedenes beliggenhet.

3.5 Sentrale avtaler:

1. Avtale mellom NTNU og SiT; overtakelse av ansette og drift av idrettsavdeling - 1998

Avtalen omhandler overføringen av idrettsavdeling fra NTNU til SiT i 1998. NTNUs idrettskonsulent sitt ansettelsesforhold ble med avtalen overført til SiT. Avtalen stadfester at NTNU skal betale ett årlig tilskudd til dekning av to stillinger i SiT idrett.

2. Avtale mellom NTNU og SiT; bygging, drift og leie av Dragvoll idrettssenter - 1999

I henhold til avtalen finansierer SiT idrettsbygget på Dragvoll og er eier. Avtalen konkretiserer NTNUs leieforhold og hvilke arealer som disponeres til idrettslige / treningsformål på fristasjonsvilkår. NTNU har teknisk drift av bygget. Avtalen inneholder en klausul med forkjøpsrett for NTNU.

Avtalen stadfester at det skal opprettes et driftsstyre for Dragvoll idrettssenter.

3. Samarbeidsavtale mellom NTNUI og SiT - 2002

Avtalen er ment å regulere samarbeidet mellom NTNU-studentenes idrettslag (NTNUI) og SiT. Avtalen skal sørge for at idrettstilbudet til studentene ved NTNU blir best mulig ivaretatt. Det stadfestes i avtalen at driftsstyret for idrettsanleggene og brukerutvalget skal være partenes offisielle samarbeidsorganer.

Avtalen konkretiserer at under driftsstyrets mandat skal det inngå ansvar for idrettslig drift og budsjettansvar for SiT idrett. Avtalen sier videre at brukerutvalget skal oppnevnes av driftsstyret. Brukerutvalget skal iflg avtalen ha ansvar for den idrettslige tilretteleggingen i idrettsbyggene, samt utarbeide langsiktige og kortsiktige handlingsplaner for aktiviteten.

Avtalen beskriver videre at alle NTNU-studenter som benytter byggene skal betale medlemskontingent til NTNUI i tillegg til fast brukerkontingent til SiT. Den samlede summen omtales som totalkontingenten. I avtalen presiseres det at brukerkontingenten SiT idrett innkrever skal brukes til finansiering av «forutsetninger for idrettsaktivitet». Dette defineres å være: kostnader ved vakthold på idrettsbyggene, vedlikehold / nyanskaffelser, kapitalkostnader på utstyr, kostnader ved instruktører i styrkerommene, samt regnskapsførsel og administrasjon.

Mosjonsaktiviteter drevet av SiT idrett skal i følge avtalen ikke belastes brukerkontingenten. *(Dette er ikke praksis pr i dag, da en stor del av SiT idretts aktivitetstilbud er gruppetimer som alle brukere kan melde seg på.)*

4. Avtale om av Idrettsbygget Gløshaugen, kjøpekontrakt og leieavtale - 2004

Avtalene stadfester at SiT har kjøpt Gløshaugen idrettsbygg fra NTNU i 2004. Det stadfestes videre at arealene skal tilbys SiT på fristasjonsvilkår etter samme modell som for Dragvoll idrettsbygg. Dette betyr at SiT Idrett ikke har utgifter på kapitalkostnader relatert til lån og teknisk drift ved idrettsbygget på Gløshaugen.

5. Avtale mellom NTNUI og SiT; oppgradering/drift av anlegget i Høgskoledalen - 2011

Avtalen avklarer at SiT står som byggherre for Gløshaugen Idrettspark og sammen med NTNUI har ansvar for finansiering av utbyggingen. Avtalen beskriver de underliggende leieavtalene med Trondheim kommune og NTNU som begge stiller tomt til disposisjon vederlagsfritt. Avtalen beskriver også de forbehold som er lagt inn av utleierne: anlegget må kunne avvikles i løpet av fem år med drift om dette kreves av NTNU eller Trondheim kommune.

Avtalen stadfester den økonomiske fordelingen av investeringskostnader mellom SiT og NTNUI. SiT bidrar med 3,7 millioner kr i egenkapital, NTNUI bidrar med 1 million kr i egenkapital og SiT bidrar med midlertidig finansiering til NTNUI på 2,5 millioner kr. Den midlertidige finansieringen skal tilbakebetales SiT fra NTNUI over en femårs periode.

Avtalen stadfester at NTNUI skal ha driftsansvar for Gløshaugen idrettspark og at dette ansvaret skal ivaretas i et eget baneutvalg. Avtalen tydeliggjør også UKAs rettigheter i Høgskoledalen under UKAs driftsperiode annethvert år.

6. Leiekontrakt Portalen mellom SiT og Sirkeltomten II AS - 2011

Avtalen omhandler SiTs leieforhold til Sirkeltomten II AS vedr leie av arealer til treningssenter i Portalen bygget på Nedre Elvehavn.

Avtalen stadfester at SiT leier arealer til treningsformål på Nedre Elvehavn. Leiesummen er 4 760 000 kroner pr år. Varighet er 10 år, med mulighet for avbrudd etter 5 år.

3.6 Uformelle organer

I Trondheimsmodellen for studentidrett er det flere ”uformelle” samarbeidsorganer. Dette er både prosjektgrupper som har mandat fra et av de beskrevne styringsorganene, og uformelle samarbeidsorganer uten spesifikt mandat.

1. Mulighetsstudien (prosjektgruppe)

Navnet på rapporten som ble utledet av en intern SiT prosjektgruppe. Utredet mulige idrettsprosjekter i regi av SiT. Rapporten ble overlevert til konsernstyret i november 2008.

2. Prosjektgruppe for oppgradering av baneanlegg studentidrett i Høgskoledalen

Intern SiT prosjektgruppe som jobbet med utredning av baneanlegg i Høgskoledalen. Ble støttet av en ekstern referansegruppe. Avleverte rapport til SiTs konsernstyre i oktober 2009.

3. Prosjektgruppe for SiTs Idrettsprosjekter (PSI)

Prosjektgruppe bestående av flere parter som jobbet intensivt med realisering av prosjektene SiT Portalen treningssenter og Gløshaugen Idrettspark. Ble avsluttet ved ferdigstilling av prosjektene, september 2011.

4. Dialogforum for Idrettsprosjekter (DFI) - uformelt samarbeidsorgan

Samarbeidsforum for idrettsprosjekter som ble opprettet etter ønske fra studentene, i etterkant av PSI i 2011. Forumet jobber primært mot konkretisering av et tredje SiT idrettsbygg.

Gjennom intervjuene kom det fram at de uformelle organene var gode supplement til de formelle kanalene. Det ble blant annet pekt på muligheten for å diskutere større, mer prinsipielle og mer langsiktige forhold knyttet til idretts- og treningstilbudet for studentene i Trondheim.

3.7 Opplevelse av Trondheimsmodellen

I store trekk er de fleste aktørene positive til Trondheimsmodellen. Den generelle forståelsen er at studentene har tilgang til et godt og prisgunstig treningstilbud. Samtidig er det fra alle parter ønsket om å utvide treningstilbudet. Intervjuene viser at de fleste partene ser behov for å videreutvikle modellen. De ulike partene har ikke et unisont syn på hvordan modellen bør utvikles, men alle parter ser ut til ønske økt innflytelse i Trondheimsmodellen.

De fleste informantene knytter "Trondheimsmodellen" til NTNUI og de to idrettssentrene (Gløshaugen og Dragvoll). Den sterke posisjonen NTNUI har, forsterkes av flere forhold. 1) Begge idrettsbyggene er lokalisert ved NTNU-campusen, 2) Et stort flertall av brukerne er medlemmer i NTNUI og 3) Vaktordningen hvor (NTNU)-studenter er resepsjonsvakter.

Trondheimsmodellens sterke tilknytning til NTNU og NTNUI oppleves stort sett positivt, men den oppleves også hemmende for økt engasjementet og bidrag fra andre utdanningsinstitusjoner og deres studenter.

Det er stor grad av konsensus i forståelsen av idrettsaktivitetene som er organisert gjennom gruppene i studentidrettslagene. Idrettsaktiviteten blir beskrevet som viktig for det sosiale miljøet blant studentene, som identitetsskaper og kulturbygger. Studentidretten oppleves som viktige for å opprettholde, og styrke, Trondheim som en attraktiv studentby.

Mange påpeker at samarbeidet mellom idrettsgruppene og SiTidrett fungerer godt. Det har imidlertid vært noen enkeltsaker hvor det har vært uenighet mellom SiT-idrett og NTNUI. Dette har vært tydeligst i brukerutvalget.

Studentidrettslaget på HIST (HISSI) kunne tenke seg noe bedre tilgang til treningstider, samtidig som de har full forståelse for at de kommer etter NTNUI når treningstidene skal tildeles.

Arbeidsfordelingen mellom SiTidrett og NTNUI framstår ikke like klart for alle parter. Dette gjelder særlig for treningstilbudet utenfor idrettslagenes grupper. Mange opplever det uavklart om ikke-idrettslige treningstilbud ved idrettssentrene på Dragvoll og Gløshaugen tilbys av SiTidrett eller NTNUI.

Ved Portalen virker det som det er større konsensus om at treningstilbudet blir gitt av SiTidrett. Portalen oppleves mest aktuelt for mange studenter ved HIST og DMMH.

Den uavklarte forståelsen av relasjonen mellom SiTidrett og NTNUI, rammer først og fremst partene selv, og blir særlig tydelig på tre områder; 1) fastsetting av pris for adgangskort, 2) arbeidet i brukerutvalget for studentidretten og 3) arbeidet i driftsstyret for studentidretten. Partene opplever at disse uklarhetene er energikrevende, og bidrar til redusert forutsigbarhet. Begge parter oppleves noe usikker på ”den andre parts” motiver og planer for framtiden.

Det er størst uenighet og uklarhet knyttet til brukerutvalget for studentidrett. Ingen av partene er fornøyd med hvordan dette utvalget fungerer. Det er sterkt behov for å avklare arbeids- og ansvarsoppgavene til brukerutvalget. Blant annet er det spørsmål om hvor styrende brukerutvalget skal kunne være for den daglige driften av treningstilbudene? Studentene uttrykker også ønske om bedre muligheter for å diskutere større og mer langsiktige utfordringer. Brukerutvalget oppleves ikke som egnet for slike diskusjoner. Dette er hemmende i arbeidet med langsiktige handlingsplaner.

De uformelle organene i Trondheimsmodellen oppleves positivt, da de gir muligheter for en mer åpen diskusjon enn de formelle organene. De «avgrensede» målsettinger oppleves motiverende for deltakerne. En opplever at disse organene gir konkrete resultater.

Til tross for den sentrale rolle SiTidrett har i Trondheimsmodellen, tyder intervjuene på at ansatte i SiTidrett opplever de største utfordringene med dagens modell for studentidrett. Noe enkelt kan dette beskrives som en usikker økonomisk situasjon for framtiden, og hvor en er utrygg på om treningstilbudet kan opprettholdes og om det avsettes tilstrekkelige midler til fornying av treningsutstyr. De ansatte er også usikre på om studentene, gjennom sin relativt korte studietid, ser den langsiktige utviklingen og de langsiktige utfordringene. Studentene opplever i enkelte tilfeller at de ikke får tilstrekkelig innflytelse på innkjøp av treningsutstyr.

4. utfordringer for Trondheimsmodellen for studentidrett

Årsakene til utfordringer for "Trondheimsmodellen" er knyttet til både interne og eksterne forhold. Historiske føringer og innholdet i avtaler bidrar til utfordringer i modellen. De ulike partene har ulikt forhold til modellen. I denne rapporten vil det fokuseres på årsaker som kan bidra til at partene kan få økt forståelse av andre parter forståelse av Trondheimsmodellen.

Med utgangspunkt i mandatet for evalueringen, blir det i denne rapporten hovedsakelig fokusert på interne utfordringer. For å kunne sette utfordringene i perspektiv, er det viktig å se Trondheim i forhold til de andre universitetsbyene i Norge: 1)Trondheimsmodellen har størst andel medlemmer i studentidrettslagene, 2)Trondheimsmodellen har det rimeligste treningstilbudet for studentene og 3) Trondheimsmodellen har størst andel av studentene som benytter samskipnadenes treningstilbud.

4.1 Endring i studentenes treningsønsker

Studentenes treningsønsker endres over tid. I de siste årene er det stadig flere som ønsker å trene utenfor tradisjonelle idrettsaktiviteter. Allerede i tenårene er det flere som ønsker å trene i treningssenter enn i idrettslag, og mange av de som deltar i idrettslag trener også i treningssenter. Denne utviklingen merkes også tydelig blant studentene i Trondheim. Mange studenter som betaler adgangskort til SiTidrett, deltar ikke i studentidrettslagenes aktiviteter.

Økende etterspørsel etter ikke-idrettslige treningstilbud er vanskelig å dekke innenfor rammene av den frivillige idretten. Her bør det bemerkes at studentidrettslagene har klart å utvikle breddeorienterte idretts- og treningstilbud bedre enn mange, kanskje alle, andre idrettslag. HISSI har også valgt en breddeorientert profil. Dette er imidlertid ikke tilstrekkelig til å nå de mange studenter som ønsker et ikke-idrettslig treningstilbud.

Når en sammenligner med de andre universitetsbyene, har Trondheim det mest omfattende idrettstilbudet og den rimeligste tilgangen til samskipnadenes treningstilbud. Til tross for dette, har et annet studiested større andel av studentene som brukere. Dette skyldes ikke at studenter i Trondheim trener mindre enn studenter ved andre studiesteder. I den interne brukerundersøkelsen svarte 21 % av studentene at de benyttet private treningssentre. Den ledende private aktøren i Trondheim har hatt en dobling av antall medlemmer de siste 10

årene. Vi ser ikke tilsvarende vekst i andelen som benytter treningstilbudet til SiT-idrett. Fra 2006 til 2008 steg medlemstallet i NTNUI fra 10480 til 13480. I 2011 var antall medlemmer sunket til 11992.

Det er flere grunner til at studenter velger private treningstilbud framfor å benytte SiTidrett. I den interne brukerundersøkelsen kommer det fram utfordringer både knyttet til kapasitet og beliggenhet. I denne undersøkelsen ser kapasitetsutfordringen til å være størst på Gløshaugen.

Det er et studentpolitisk spørsmål om en ønsker å nå alle Trondheimsstudenter med et rimelig treningstilbud innenfor rammene av Trondheimsmodellen. I så fall er det både en kapasitetsutfordring, og en økonomisk utfordring.

4.2 Bærekraftig og forutsigbar økonomi

Driften av SiTidrett vil i 2012 gå med flere millioner i underskudd. Dette underskuddet kan ikke dekkes gjennom en realistisk økning av andelen studenter som betaler adgangskort til SiTidrett. Dette skyldes delvis at nye medlemmer vil medføre økte kostnader. Med sterk konkurranse fra private aktører, er det ikke uproblematisk å få flere tusen studenter til å bytte fra private treningssentre til SiTidrett. En står derfor overfor en reell fare for millionunderskudd i mange år framover.

Den økonomiske utfordringen får flere negative konsekvenser. For det første utvikles det uro og usikkerhet om finansieringen av modellen og hva studentene skal betale i treningsavgift i framtiden. Denne uroen og usikkerheten kan være negativt for samarbeidsklimaet mellom studenter og SiTidrett.

For det annet, legger stram og usikker økonomi press på styrings- og beslutningsprosessen i Trondheimsmodellen. Stram og usikker økonomi medfører press i retning av å utsette vedlikehold og oppgradering av utstyr. Dette kan være gunstig i årets regnskap, men medføre større kostnader i et lengre tidsperspektiv. Et økonomisk press om å ta kortsiktige valg, som en mener er ugunstig i et lengre tidsperspektiv, kan være ugunstig for samarbeidsklimaet i brukerutvalg og driftsstyre. Dette gjelder særlig hvis alle parter ikke har samme informasjon om økonomisk situasjon, og samme tidsperspektiv.

For det tredje vil en uklar økonomisk situasjon kunne hemme videreutvikling av det faglige innholdet av treningstilbudet. Fokus flyttes fra faglige spørsmål til å finne økonomiske løsninger på en vanskelig økonomisk situasjon. En vil dermed stå i fare for å svekke evnen til å tilpasse seg endringer i rammebetingelser og studentenes treningsønsker.

I et kort tidsperspektiv er den viktigste utfordringen for Trondheimsmodellen å sikre en bærekraftig og forutsigbar økonomi. Det er behov for balanse mellom inntekter og utgifter i regnskapet til SiTidrett.

4.3 Ta vare på tradisjoner

Som vi har vært inne på tidligere, har Trondheimsmodellen sitt utgangspunkt i studentenes eget frivillige idrettsarbeid. Dette har bidratt til å skape gode minner, godt sosial miljø og sterk identitet. Studentidretten har bidratt til at Trondheim oppleves og oppfattes som god by å studere i.

Det er ingen tvil om at studenter ved NTNU verdsetter innsatsen til NTNUI. Dette gjelder både selve treningstilbudet, de positive sosiale konsekvenser av aktiviteten og betydningen det har for NTNU - identiteten. Gjennom det sterke økonomiske bidraget NTNU har gitt, og gir til studentidretten, er det liten tvil om at NTNU er meget positive til studentidretten og det frivillige idrettsarbeidet. NTNUI er en sterk og sentral part i Trondheimsmodellen for studentidrett. Mange studenter ved NTNU opplever et uklart skille mellom SiTidrett og NTNUI. En kan stille spørsmål ved om en slik tett kobling mellom SiTidrett NTNUI er hensiktsmessig. Det kan være uhensiktsmessig med tanke på å nå nye grupper som ønsker ikke-idrettslige treningstilbud. For studenter som kommer fra andre utdanningsinstitusjoner kan også den sterke koblingen mellom SiTidrett og NTNUI være hemmende for deres tilknytning til SiTidrett. For andre utdanningsinstitusjoner enn NTNU vil også den sterke posisjonen til NTNUI være hemmende for optimal tilknytning og støtte til SiTidrett.

Det er viktig å ta vare på alle de gode sider ved NTNUI sitt arbeid. Dette er viktige bidrag til studenters velferd og det gode studentmiljøet i Trondheim. Utfordringen er knyttet til å ivareta NTNUI, samtidig som en utvikler Trondheimsmodellen for nye brukergrupper. Sett i et organisasjonsteoretisk perspektiv er det grunn til å anta at et tydeligere skille mellom NTNUI og SiTidrett kan styrke NTNUI som organisasjon og identitetsskaper.

4.4 Studentmedvirkning

I utgangspunktet har studentene sterk medvirkning i Trondheimsmodellen. Studentene har leder og flertall i konsernstyret i SiT, de er representert i driftsstyret og brukerutvalget for studentidretten. De er også representert og deltar i uformelle organer som berører studentidretten.

Gjennom intervjuene har det kommet fram at studentmedvirkningen ikke oppleves som optimal. Noe av dette skyldes at mandatet og praksis til brukerutvalg og driftsstyre for studentidretten ikke er klare nok. Dette er knyttet både til tema som diskuteres og hvilken makt og myndighet beslutningene har. Konkret er det spørsmål om hva brukerutvalget og hva driftsstyre kan bestemme. Mange ønsker økt mulighet for å diskutere langsiktige mål og strategier for arbeidet med idretts- og treningstilbudet for studentene.

Det er en organisatorisk utfordring når frivillige (NTNUI/HISSI) og ansatte (SiTidrett) skal dele ansvar og myndighet. For det første har de ansatte langt bedre (tidsmessige) muligheter for å sette seg inn i saker og se ting i et lengre tidsperspektiv. Derigjennom har de bedre forutsetninger for å utarbeide saksdokumenter som grunnlag for beslutninger. De ansatte har større økonomisk, faglig og sikkerhetsmessig ansvar enn de frivillige. De ansatte har også rettigheter som arbeidstakere. Studentene er brukerne av tilbudet, og kjenner best hva som er viktigst i øyeblikket. Det er særdeles viktig at studenter og ansatte i SiTidrett utveksler informasjon og synspunkter, og på den måten får forståelse for hverandres synspunkter. På et slikt grunnlag kan en finne løsninger som oppleves riktige for begge parter. Dagens ordning med brukerutvalg og driftsstyre for studentidretten ser ikke ut til å fungere optimalt.

I Trondheimsmodellen er studentene representert gjennom NTNUI og HISSI. Studenter som ikke er knyttet til idrettslagenes organisering er representert gjennom representanten fra Velferdstinget i de to utvalgene. De idrettsaktive er således langt bedre representert i modellen enn de som kun benytter de ikke-idrettslige treningsaktiviteter. En kan argumentere for at det er et medvirkningsunderskudd blant studenter som trener utenfor gruppene i idrettslagene. Dette fører blant annet til at ansatte i SiTidrett noen ganger må avveie mellom idrettslagenes ønsker på den ene siden, og på den andre siden, hva de vet eller tror om de andre studentenes ønsker.

Det bør utvikles medvirkningsmodeller hvor flere studenter, og flere interesser, blir synliggjort. Det bør utvikles tydeligere mandatet og praksis for brukerutvalg og driftsstyre.

4.5 Utdanningsinstitusjonene

Utdanningsinstitusjonene har meget ulik relasjon til Trondheimsmodellen. Samarbeidet mellom NTNU og NTNUI er sterkt og er det historiske grunnlaget for Trondheimsmodellen. I 1997 tok SiTidrett over NTNU sitt ansvar for studentidretten. Etter den tid har NTNU bidratt sterkt i den årlige finansieringen av Trondheimsmodellen (fristasjonsbidrag) for studentidrett.

NTNU er representert i SiT konsernstyre og bidrar i uformelle organer knyttet til Trondheimsmodellen for studentidrett. Da SiT overtok ansvar for studentidretten ble tilbudet utvidet til alle studenter i Trondheim.

Ingen andre utdanningsinstitusjoner enn NTNU bidrar i finansieringen av Trondheimsmodellen. HIST er representert i SiT konsernstyre og bidrar i uformelle organer knyttet til Trondheimsmodellen for studentidrett.

DMMH og Folkeuniversitet (JUS) deltar ikke i Trondheimsmodellen.

Så lenge en ønsker en helhetlig Trondheimsmodell for studentidrett er det en stor utfordring at kun NTNU bidrar økonomisk. For Trondheimsmodellen er det avgjørende å opprettholde den tunge støtten fra NTNU, og etter hvert få støtte (fristasjon) fra andre utdanningsinstitusjoner.

4.6 En eller flere «Trondheimsmodeller»?

I evalueringen av Trondheimsmodellen for studentidrett har det vært utfordrende å finne en Trondheimsmodell. Utdanningsinstitusjonene økonomiske bidrag varierer meget sterkt, og studentene betaler ulik treningsavgift, alt etter hvor de studerer. For studenter ved NTNU er det obligatorisk medlemskap i NTNUI når en ønsker å benytte treningstilbudet ved SiTidrett sine treningssentre. Både i saksdokumenter og i intervjuene kom det fram at NTNUI og SiTidrett har noe ulik forståelse av hverandre og forholdet seg imellom. En helhetlig forståelse av modellen blir ytterligere utfordret ved at Idrettsparken i Gløshaugen og Portalen er annerledes organisert enn idrettssentrene ved Gløshaugen og Dragvoll.

Uklar avgrensning av modellen bidrar til at ulike parter har ulik forståelse av modellen. Ulik forståelse kan være en kilde til misforståelser og hemme utvikling av modellen.

Mange av informantene opplever Trondheimsmodellen som to undermodeller

1) **SiT-NTNU-modellen.** Denne modellen innebærer tung støtte fra NTNU. Studentene belastes i inneværende studieår en treningsavgift på 700 kroner, men må betale 350 kroner for et obligatorisk medlemskap i NTNUI. Modellen inkluderer 3 treningssentre og Gløshaugen idrettspark (driftes av NTNUI).

2) **SiT-Høgskolemodellen.** SiTidrett er i denne modellen tilbyder av treningstilbud uten økonomisk støtte fra utdanningsinstitusjonene. Studentene belastes i inneværende studieår en treningsavgift på 1150. Modellen inkluderer 3 treningssentre. Det tilrettelegges noe for aktiviteten til HISSI, men ikke på samme måte som overfor NTNUI.

Det bør diskuteres om en er tjent med dagens «Trondheimsmodell for studentidrett», hvor ulike studentgrupper betaler ulik pris og utdanningsinstitusjonene bidrar ulikt (pr. student). Intervjuene tyder på at ulikhetene og uklarhetene i «Trondheimmodellen» virker konserverende på tilbudet og dermed hemmende for videre utvikling. Dette vil i hovedsak berøre studenter som ønsker å trene utenfor rammene av idrettene.

5. Årsaker til utfordringer for ”Trondheimsmodellen”

Noen av årsakene til modellens utfordringer er beskrevet i forrige kapittel. Årsakene til utfordringene kan knyttes til ulik forståelse av modellen, økonomiske forhold, endringer i studentgruppen og styringsstruktur.

Ulik forståelse av modellen

NTNUI (NTHI) har i over 100 år vært en sentral i idrettstilbudet for studentene. Gjennom tung økonomisk og praktisk støtte har NTNU (NTH) tilrettelagt for den frivillige idrettsaktiviteten. Denne forståelsen ble opprettholdt, da SiT i 1997 overtok ansvaret for å tilrettelegge for studentidretten ved NTNU. Denne forståelsen av modellen er fortsatt rådende i NTNUI og ved NTNU.

SiT forstår modellene slik at de har ansvaret for å tilrettelegge for studentidrett og annen trening for alle studenter i Trondheim. Det synes som studenter ved HIST og DMMH har samme forståelsen om SiT. Når HIST, DMMH og Folkeuniversitetet (Jus) ikke bidrar økonomisk, tyder det på at de også har denne forståelsen.

Ulik forståelse av modellen kom mest tydelig fram i forbindelse med etableringen av Portalen, og de økonomiske konsekvenser det fikk.

Økonomiske forhold

Modellen utfordres sterkt når institusjonene bidrar ulikt og studentene betaler ulik treningsavgift. Dette bidrar til at en ikke opplever en ensartet modell. Det skaper også usikkerhet og behov for å sikre posisjoner. Det er grunn til å anta at de økonomiske utfordringene vil være enda mer utfordrende for Trondheimsmodellen i de nærmeste årene. Selv om SiTidrett drives kostnadseffektivt, er treningsavgiften så lav at SiTidrett har langt større utgifter enn inntekter. Dette gir negative organisatoriske ringvirkninger.

Endringer i studentgruppen

Økningen i antall studenter, og andelen som ønsker å trene, utfordrer Trondheimsmodellen. Dette forsterkes ved at andelen som ønsker ikke-idrettslig treningstilbud øker mest. Det er i Trondheim en relativt stor andel av studentene som velger å trene ved kommersielle treningssentre.

Styringsstruktur

De tre treningssentrene styres av SiT. Konsernstyret i SiT har det overordnede ansvaret og vedtar budsjett og overordnede prinsipper for SiTidrett. Administrasjonen i SiT og SiTidrett framlegger saker for konsernstyret.

Som vi har vært inne på tidligere, gir ikke driftsstyret og brukerutvalget for studentidretten tilstrekkelig rom for en aktiv medvirkning fra alle partene i Trondheimsmodellen. Idrettens betydning for den enkelte som deltar, og dens sterke frivillighetskultur, stiller særskilte krav til styringsstrukturen.

Den formelle styringsstrukturen gir ikke studentene tilstrekkelig innflytelse. Dette kan delvis løses gjennom flere uformelle organer. Det vil også gi bedre grunnlag for beslutninger i de formelle organene.

NTNUIs kommentarer til evalueringsrapporten «Trondheimsmodellen for studentidrett»

Trondheimsmodellen. NTNUI ønsker å jobbe for en fortsettelse av Trondheimsmodellen slik den er idag, der fokuset er å opprettholde og utvikle et helhetlig, rimelig, lavterskel studentidrettstilbud for NTNUs studenter. Dette kan kun gjennomføres ved å sikre den unike dugnadsånden som eksisterer innenfor Trondheims studentidrett. Det må ikke undervurderes at en reduksjon i NTNUIs medlemsinntekter vil påvirke muligheten og motivasjonen til å bidra med godt over 30 frivillige årsverk!

Omorganisering. Kommunikasjonen mellom partene involvert i Trondheimsmodellen må forbedres. NTNUI har tro på at ansvarsavklaringer og etterarbeidet etter rapporten vil bidra til dette. NTNUI advarer mot at studentidrettens sterke og viktige posisjon i Trondheim utfordres gjennom store omorganiseringer i etterkant av denne evalueringsrapporten. Trondheimsmodellens fokus på å sikre et rimelig og bredt tilbud til alle studenter er unikt og må bevares.

«Fysisk aktivitet». NTNUI er usikker på rapportens definisjon av terminologien «ikke-idrettslig aktivitet». NTNUI mener dette begrepet ikke burde brukes i det videre arbeidet da vi ser på all aktivitet som likeverdig. Om «ikke-idrettslig aktivitet» innebærer at studentene ikke trener mot en spesifikk konkurranse, er en stor del av NTNUIs aktivitet «ikke-idrettslig». Med koiene, Studenterhytta, mosjonspartier og åpne aktivitetstimer i gruppene vil da den «ikke-idrettslige» fysiske aktiviteten ha et betydelig større omfang enn initiert i rapporten.

«Psykososial effekt». I tillegg til den direkte fysiske effekten av treningen er den psykososiale effekten som trening i fellesskap gir en viktig faktor for trivsel blant studentene. Fokuset på det kameratslige fellesskapet står sterkt i NTNUI og man tilstreber her noe et kommersielt treningstilbud ikke kan oppnå. Effekten av dette er friske studenter med god fysisk og psykisk tilstand kapabel til å gjennomføre studiene sine.

«Økning i tilbudet». I rapporten fokuseres det på økningen av andelen som trener i treningsstudio både generelt i Norge og blant studentene i Trondheim. Det er slik at i Trondheim ser man en kraftig økning av studenter som driver organisert idrett, men ikke like stor som for treningsstudio. Samtidig ser man presset tydeligere i styrketreningsrommet når dette blir overfylt. Realiteten er at andelen som bedriver organisert idrett antakeligvis kunne økt betraktelig om studentidrettslagenes kapasitet samsvarte med etterspørselen. NTNUI må hver høst si nei til mange studenter som ønsker å starte opp med en idrett fordi man ikke har nok kapasitet. I tillegg til de som driver organisert idrett gjennom NTNUI er det flere hundre studenter som er med i et linjeforeningslag i sin idrett. Dette til sammen gjør at utviklingen på andel som driver fysisk aktivitet er betydelig større enn det som beskrives i rapporten og kunne vært enda større. Studentene i Trondheim har altså en unik utvikling som skiller fra mange andre steder i resten av landet. Hvis dette er noe man ønsker å satse på kan denne utviklingen forsterkes ved å satse på å bygge flerbruksanlegg fremfor, eller i tillegg til, treningsstudioer.

Gruppetreningstilbudet. NTNUI vil i denne sammenhengen også be om en fortgang i SiTs egevaluering av gruppetreningstilbudet. NTNUI støtter tilbudet, men er overrasket over hvordan rapporten problematiserer NTNUIs tilbud, mens andelen studenter involvert i det kostbare spesifikke gruppetreningstilbudet til SiT Idrett ikke er nevnt.

*«Gjennom intervjuene har det kommet fram at studentmedvirkningen ikke oppleves som optimal. Noe av dette skyldes at mandatet og praksis til brukerutvalg og driftsstyre for studentidretten ikke er klare nok.»
Side 13 i evalueringsrapporten*

Demokratisk representasjon. NTNUI mener at de skisserte utfordringene knyttet til representasjon er forenklet i rapporten. Som en demokratisk organisasjon representerer NTNUI absolutt alle studenter ved NTNU tilknyttet

NTNUI og SiT gjennom medlemskap. Alle medlemmer vektles likt og NTNUIs representanter i de valgte organer/utvalg representerer alle medlemmene. Med NTNUIs formål om bredde og lavterskelaktivitet er det vektlagt nettopp en bredde i stemmen inn i disse organene. Rapporten skiller mellom de som benytter treningsstudio og de som benytter idrettslagenes mangfoldige tilbud. Dette skille virker noe kunstig og et stort antall studenter er representert i begge disse gruppene. Alle aktive studenter har mulighet til å påvirke, gjennom Velferdstingets, NTNUIs eller HiSSIs representanter.

Studentidrettens organer. NTNUI stiller seg positive til å diskutere alternativ organisering av Brukerutvalget og Driftsstyret. NTNUI har sett at disse organene ikke har hatt en effektiv organisering, blant annet pga. en innskrenking av mandatet i 2010 som reduserte Driftsstyrets bestemmelsesrett.

*«En stor andel av Trondheimsstudentene velger
kommersielle treningssenter framfor SiT Idrett.»
Side 11 i evalueringsrapporten*

Kommersielle treningsstudioer. I Trondheim er det et utvidet og etablert tilbud blant kommersielle aktører innenfor segmentet treningssenter. En andel av studentene tar seg råd til å benytte noe av dette tilbudet. SiT Idrett har i lengre tid hatt et fokus på å gjenvinne disse studentene. Spørsmålet som da tvinger seg frem er hvorvidt det er ønskelig å fokusere på at alle studenter skal benytte SiT Idretts fasiliteter, eller om det i hovedsak er ønskelig å gi bredden et rimelig lavterskeltilbud.

Studentenes opplevde pris. NTNUI har et ønske om at den fremtidige organiseringen av studentidretten i Trondheim vil sørge for at prosjekter med større utgifter, som Portalen, har en bruksnytte proporsjonal med prisen. NTNUI frykter at en ekspansiv økning i opplevd pris for tilgang til studentidrettstilbudene vil eliminere dagens lave terskel.

Lavterskeltilbud. Totalkontingenten er i dag på 1050 for NTNU-studenter, hvor 350 er andelen som går til NTNUI og de resterende 700 går til SiT. De siste årene har vi sett en betydelig økning i SiT sin andel fra 300 kr i 2008 til 700 kr i 2012, og den er signalisert å øke videre. Dette er stikk i strid med det opprinnelige målet for studentidretten i Trondheim, nemlig et rimelig lavterskeltilbud. Forbedringer av anleggssituasjonen vil utvilsomt medføre høyere kostnader. Om disse kostnadsøkningene vi opplever nå ikke kontrolleres vil det gå utover mange studenters betalingsevne. En gruppe som allerede på dagens kostnadsnivåer er i ferd med å bli utelukket er utvekslingsstudentene. Denne høsten opplever vi i NTNUI mange utvekslingsstudenter som ønsker å ta del i tilbudet vårt, men som trekker seg grunnet prisen. Det er absolutt mulig å utvikle idretts- og aktivitetstilbudet uten ekspansivt å heve kostnadene. Noen studenters høye betalingsevne bør ikke stå som hinder for de der deltagelse i idretten er et økonomisk valg. Studenter med stort behov for idrettstilbudet, de med lav betalingsevne og/eller i lite fysisk aktivitet kan da bli utestengt.

Fristasjonsmidler. NTNUI har i lengre tid forsøkt å påvirke HiST til å bidra med fristasjonsmidler for studentidretten. Her vil NTNUI fortsette å støtte HiSSI og HiST-studenter for at HiST skal bidra, slik at Trondheims studenter som helhet får et bedre studentidrettstilbud.

Idrettslig hilsen,

NTNUIs Hovedstyre v/leder Haakon Utby

Kommentaren fra Velferdstinget

Velferdstinget jobber tett med idretten i Trondheim gjennom flere utvalg, samt vårt samarbeid med SiT. Vi er en stor bidragsyter til frivillighetskulturen i Trondheim, gjennom støtte til idrettslag og forskjellige foreninger.

Velferdstinget ønsker å presisere at det er lagt mye vekt på økonomiske avtaler i rapporten, fremfor den innflytelsen de forskjellige styrene og utvalgene har i henhold til beslutningstakeren, Konsernstyret i SiT. Velferdstinget fungerer som innstillende og uttalende myndighet ovenfor SiT, og velger studentrepresentanter til konsernstyret i SiT samt representanter til brukerutvalget for idrettsbyggene.

Vi ser frem til å videreutvikle modellen, se på styrker og svakheter, samt arbeide i tråd med de endringer som skjer fremover.

Kommentar fra NTNU

Takk for det arbeidet som er gjennomført og som gir en god oversikt over status og videre utfordringer knyttet til «Trondheimsmodellen».

Vi ved NTNU har en lang og sterk tradisjon på å utvikle og ta vare på frivillighetskulturen hos våre studenter. Den tror vi er ganske unik både i nasjonal og internasjonal sammenheng.

Særlig gjelder dette studentidretten. NTNUI som er landets største idrettslag viser jo at dette er tilfelle. Vårt bidrag på over 16 millioner kroner i 2012 viser også at dette er et prioritert område for NTNU. Videre har SiT-idrett vært en viktig aktør som har gått inn på nye områder som krever fokus og infrastruktur. Dette har igjen vært fruktbart også for NTNUI.

Vi vil derfor delta videre i utviklingen av en framtidsrettet «Trondheimsmodell» hvor disse styrkene hos våre aktører blir ivaretatt og videreutviklet.

Med vennlig hilsen

Inge Fottland

HiST gjør nedenstående syn gjeldende som «særuttalelse» knyttet til rapporten.

Mvh

Gunnar Bendheim

HiST har med interesse lest evalueringsrapporten for Trondheimsmodellen for studentidrett. Rapporten tar utgangspunkt i et mandat med en primært deskriptiv innretning. Dette innebærer f.eks. at forslag om endringer faller utenfor mandatet for arbeidet.

Etter høgskolens vurdering svarer rapporten godt på mandatet for arbeidet. Det er kanskje likevel noen momenter som etter høgskolens vurdering kunne vært mer vektlagt eller gitt en bredere omtale:

- Rapporten tar i liten grad opp i hvor stor grad aktørene har uttalte målsettinger med involvering i studentidrett, og evt. i hvor stor grad det er sammenfall mellom disse. Videre kunne det vært diskutert om organiseringen slik den er i dag er synes å fremme realisering av det eventuelle målbildet.
- Rapporten legger vekt på omtale av NTNUs fortjenestefulle innsats i å stille fristasjon til rådighet til studentidrett. Likevel kan det hevdes at omtalen kunne vært noe mer nyansert i forhold til ren fristasjon, leie til egen aktivitet, verdi av forkjøpsrett til bygg. Det kunne også vært reflektert noe mer om den betydelige skalaforskjellen mellom institusjonene og derved også finansiell evne.
- Rapporten peker på mange, og til dels tunge, utfordringer for studentidretten framover. Det er etter vår vurdering ytterligere noen utfordringer det kanskje hadde vært naturlig å trekke fram; ønsket/nødvendig grensedragnings mellom spesifikk studentidrett og et ordinært(kommersielt) idrettstilbud i svært rask endring, om det samlede idrettstilbudet for byens studenter ville vært tjent med en "byprofilering" snarere enn en institusjonsprofilering og aktørenes felles evne til strategisk prioritering og satsing.

Med utgangspunkt i den foreliggende rapporten og tidligere utredninger blir det nå et viktig arbeid å vurdere tiltak for håndtere de utfordringene som rapporten har pekt på, og andre utfordringer. HiST ser fram til en videreføring av arbeidet i så måte, og er opptatt av å arbeidet for et godt og likeverdig idrettstilbud for alle studenter i Trondheim.

Notat

Til:

Fra:

Kopi:

Emne Vedlegg til evalueringsrapport "Trondheimsmodellen for studentidrett"

SiT mener at rapporten peker på viktige utfordringer vedrørende Trondheimsmodellen for studentidrett. SiT mener at de bakgrunnsdata som er brukt i rapporten gir et godt bilde av situasjonene i dag. Vi mener at dataene er gode nok til å kunne trekke konklusjoner. SiT ønsker spesielt å trekke frem følgende momenter fra rapporten:

1. Forståelsen av relasjonen mellom SiTidrett og NTNUI,

« 1) fastsetting av pris for adgangskort, 2) arbeidet i brukerutvalget for studentidretten og 3) arbeidet i driftsstyret for studentidretten.»

2. Endring i studentenes treningsønsker.

«Mange studenter som betaler adgangskort til SiTidrett, deltar ikke i studentidrettslagenes aktiviteter.»

3. Bærekraftig og forutsigbar økonomi.

«Med sterk konkurranse fra private aktører, er det ikke uproblematisk å få flere tusen studenter til å bytte fra private treningssentre til SiTidrett. En står derfor overfor en reell fare for millionunderskudd i mange år framover.»

4. Ta vare på tradisjoner.

«For andre utdanningsinstitusjoner enn NTNU vil også den sterke posisjonen til NTNUI være hemmende for optimal tilknytning og støtte til SiTidrett. Utfordringen er knyttet til å ivareta NTNUI, samtidig som en utvikler Trondheimsmodellen for nye brukergrupper. Sett i et organisasjonsteoretisk perspektiv er det grunn til å anta at et tydeligere skille mellom NTNUI og SiTidrett kan styrke NTNUI som organisasjon og identitetsskaper.»

5. Studentmedvirkning

«Gjennom intervjuene har det kommet fram at studentmedvirkningen ikke oppleves som optimal. Noe av dette skyldes at mandatet og praksis til brukerutvalg og driftsstyre for studentidretten ikke er klare nok»

Videre peker rapporten på årsaker til utfordringene i Trondheimsmodellen for studentidrett.

Ulik forståelse av modellen

NTNUI (NTHI) har i over 100 år vært en sentral i idrettstilbudet for studentene. Gjennom tung økonomisk og praktisk støtte har NTNU (NTH) tilrettelagt for den frivillige idrettsaktiviteten. Denne forståelsen ble opprettholdt, da SiT i 1997 overtok ansvaret for å tilrettelegge for studentidretten ved NTNU. Denne forståelsen av modellen er fortsatt rådende i NTNUI og ved NTNU.

SiT forstår modellene slik at de har ansvaret for å tilrettelegge for studentidrett og annen trening for alle studenter i Trondheim

Økonomiske forhold

Selv om SiTidrett drives kostnadseffektivt, er treningsavgiften så lav at SiTidrett har langt større utgifter enn inntekter. Dette gir negative organisatoriske ringvirkninger.

Endringer i studentgruppen

Økningen i antall studenter, og andelen som ønsker å trene, utfordrer Trondheimsmodellen. Dette forsterkes ved at andelen som ønsker ikke-idrettslig treningstilbud øker mest. Det er i Trondheim en relativt stor andel av studentene som velger å trene ved kommersielle treningssentre.

SiT ser frem til det videre arbeidet med å skape en god og fremtidsrettet modell for studentidretten i Trondheim.

Espen Munkvik
Velferdsdirektør
Studentsamskipnaden i Trondheim

NTNU

Samfunnsforskning AS
Senter for idrettsforskning